5127
Z mylipliG

821-12

Sarkis.s.Sakayan
S.6,5
5127
43/1
ՍԱՐԳԻՍ.ՍԱԿԱՅԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ

ԿՈՆԴԱԿ

Հարանեաց։

Յորում աւանդին 29 կանոնք բարեկարգութեան վասն ամի
եւ եւ յատուկ հանդերձանք ըստ չորս ասպիճան
սրոշեալ անձանց։

Հոմոլգեցին բաղմակնիկ մոհատրիճ կոնդրեալ
ի հատորեալ ի վերոյեալ Սուրբ Գրիգոր Կա-
թողիկոսէ՝ երկանկոցը Տէր Յոհան
նու ճոխան որ Աղուանից կոսդանդնուպոլսեց-
ոց, ի՞ ի թիւ արքանուցեալ,

Խորհրդով և հաւանութեամբ Ամենայն Աշխարհի և գերապայծառ
Իշխանապետաց։

Յամ Տեառն 1811 · Եր՝ի թուականիս Հայոց՝ ռմ՚կ։
յապրիլի 27։

ՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Դ Տպարանի Սբ Աշճանի։

5127 Ա.2

Հանձն՝ Սրբազան Գրիգորիսի

Սկիզբներս գրվեր

Սարգիս Սարգսյանի (1874-1952) կողմից

Սկսած Տիգրան Սարգսյանից

Սկիզբ. 1 Մարտ 1974

ՀՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ЗАКАВ-Арм. ССР
им. А. Мясникяна
ԵՐԵՎԱՆ

527-74

Zugang Nr. 2145
Ausgeschieden 28-2-1944

Արիութիւն · Արդարութիւն · Խոհեմութիւն
Լեր միշտ Խոհեմ Արդարաբան
Առցես պըսակ Արիութեան

ՅԻՍՈՒՍԻ ԿՐԻՍՏՈՍԻ

Ծնեալ՝ որ Յոհաննէս ալիք
Անպա՛ և շնորհեա՛ նբ Հոգւոյն Պարկեշտ
մայրաքաղաքին Կոստանդնուպօլսի։
Յորմէ ժամանեալ հասցէ Ողջոյն վերկ-
էակա՛ն՝ շնորհք առաքելական և ա՛ծային
բաղմապատիկ օրհնութիւն առ՝ի վե՛ր հայ-
աստանեայց նոյ Անկեղեցւոյ շնորհա-
զարդ Քահանայից, զե՛ բարեպատիւ Իշխա-
նապետաց, յարգելի Իշխանաց, և համայն
Քրիստոսասէր լուսաւորչական օրհնեալ
Ժողովրդոց՝ արանց և կանանց՝ ծերոց
և տղայոց միշտ խնդալ՝ ի Քրիստոս ընդ-
երկայն աւուրս, ամէն։

Պետրոսի լեցի Ա՝ Ճասիրութեան ձերում,
զի յԱյժմ մեզ յանձն եղեալ հոգևոր հով
ութեան հայրկն հանապազ հոգալ՝ խորհել
և տնօրինել զաստուծոյ և զպայծառ
ութիւն ազգիս. բառնալ զանկարգ և զվնաս
ակարան, և հաստատել զոգտակար բարեկարգութիւն պատշաճել ըստ ժամանակին։
Եւ ահա յայսմ մարտի ԻԵ՝ի Պատրիարք
դարանս մեր ժողովեալ լրութեամբ ազգիս՝
մատուցին առ մեզ բաղմակնութիւն մահսար
՝ի դիմաց հոմայն եկեղեցեաց մաքրարարս
պատ Ռէնցից, զերապատիւ Իշխանապետաց, Հաւատարիմ Ս՝ի-թէվէլլեաց, յարդի Իշխանաց, և առ հասարակ համօրէն
արհեստաւորաց զվնասաւոր և երևելի անձանց. ոչք և միաբան խնդրեցին՝ի մէնջ
կարգել տնօրինել զչափաւորութիւն և զվայելչութիւն հարանեաց ըստ իւրաքանչիւր
առանձանի. արդիւնել ազգիս և եկեղեցւոյ Ռէմի զանպատուութիւն արարողութիւն.
բառնալ զտնաւերութիւն պատճառ՝ զչափազանց ծախս. յորոց բազումք՝ի պէս պէս
նեղութիւս անկեալ՝ի յերեսին չքաւորութիւն և՝ի կարօտութիւն հասանին. զոր և կանուխ
ժամանակաւ հոգեղոյս Նախնիք մեր և ս
հոգացեալ՝ի լոյս վառաց հանդուցեալ
Յակոբ Ա՝ Ճաբան և երջանկափայլ Օ՝ ա
քա

քարիւ սրբոյն Պատրիարգուն պէս պէս
կանոնիւք և նզովիւք վանիւել զբաղում
անկարգուին բարձեալ են՝ և զբարեկար
գուին հաստատեալ։ յորոց ինչս ցայժմ
ինչ ինչ մնացեալ են։ քայց բազում ինչ
անհոգուք մոռացեալ եղեն։ և ոչ այսչափ
այլև առաջին ծախուց մերոյն հարիւրա
պատիկ ևս յաւելեալ գտաք զչափազանց
ծախս։ որոց հոգւոք և պատկառանաց ծան
րացեալ զբազում տեսանեմք այժմ և
'ի սոյն ժամանակիս անկանիլ ոչ միայն 'ի
ներգուին և յաղքատուին, այլև 'ի ծանր
հիւանդուին։ զոմանց ևս լուաք յան
կարծելի մահուամբ մեռանելն։
Ոյ և մեք հայրական խնամաք զելչեալ
'ի կայսերաւոր խնդիրս օրհնեալ ազգիս մե
րոյ, ամ հաճուք ընդունեմք զառաջա
դրուին ձեր, և անձանձիր սիրով այսմ
հոգ տանիմք։ մանաւանդ զի մեծազօր
Տէրուին ևս մեզ ընդ մեջ հանելով զսաս
տիկ հրաման եաստիսի՝ անկանոն պէտի
ան հանդերձ չէադնիլ, զչափ և զաստի
ճանն մեր ճանաչել, մեր սորիկուն բա
եայի վայելուչ կերպարանաք շինել, զայս
իսկ խրատ և հրամայէ մեզ առնել։
Ուրեմն ահաւասիկ ըստ առաջադրուն վե
րոյյիշեալ բազմակնիք մահսարին՝ հո
գևոր

գլուխ և մայրաքաղաք Լիշխանուք մերով հրամայեալ սահմանեմք զջուրս կարգս՝ երայ, երվասա, առջինեն տնայ, երկրորդ տնայ։ Բայց յառաջ հասարակաբար 'ի վերայ համ հարսանեաց խօսելով արգելումք և բառնամք 'ի բնաւից հարսանեաց զամ անկարգութիւն՝ և ազգիս խոյտառակուն և տնաւերումն պատճառ զվնասակար սովորութիւն, և հաստատեմք քրիստոնէական օրինաց և արքային կանոնաց վայելուչ բարեկարգութիւն, կարգելով կանոնս հետ, որք են սոքին։

ԿԱՆՈՆՔ

Հաստատեալ վասն հարսանեաց։

Ա. Սակայն՝ Քահանայք քննեսցեն զհասն և զչհասն ըստ սրբոյն կանոնաց, ընտրեսցեն զարժանաւորսն, անկաշառ հաստատեսցեն զհարսնախօսութիւն։ և ապա փեսայի Քահանայն տացէ զնշանն 'ի ձեռս Քահանայի հարսին։ Բ. Ոչ մեղ մանկանց՝ ամուսնութիւն անընդունակ սակայ տղայոց խօսք կապն՝ ի պէշիկ-քերթմէ կոչեցեալն բնաւ մի լինիցի։ զի արգելեալ է յածային կանոնաց։ Քանզի պատկելի փեսային պատ է լինել տան և հինգ տարեկան,

և

և Հարան տաճարեալս տարեկան։ և առին
փոքրն մի պակեսցի։ Դ, Նշանն երկար
միջոցաւ խօսեալ՝ քանի մի ամօք յառաջ
տուեալն՝ եթէ բանաւոր պատճառաւ
քակել կամեսցին, առաջին եղեալ խօսքն
կամ տուեալ նշանն անհաստատ և անբն
դունելի է յետոյ դարձցի։Դ, Նշանն՝ ըստ
կանոնաց կարէ լինիլ մատանի՝ ի նեղքոյ
յատկացեալ իւրաքանչիւր աստիճանաց
գնոցն։ բայց Ծաղիկ՝ թէլ և շէքեր մի
գտանիցի։ Ե, Նշան օրհնէքն՝ ոչ և ստ
վերուն է՝ ի Հարսանեաց կիւրակէն է
ղեցի՝ ի հանդիսի։ Ը, Քէսեպիչէ հաղ
ստանեաց հաստատուին՝ բարեբաղ քննուք
եղեցի։ զի յետոյ ոչ կամիլ և յետոյ դառ
նալն անկարելի է։ քանզի քէսեպիչէի օրն՝
Հարսանեաց պատրաստութիւն սկիզբն է։
ուստի փեսայացուն և Հարսնացուն խոս
տովանեալ յանձնեն զինքեանս Ա՛Հ, և
կապակցեալ հաստատին՝ ի նոր սէր մի
մեանց։ զինի այսմ աւուր բաժանել կա
մին՝ ըստ էմէ օրինաց։ և անընդունելի է։
Ե, Հրաւիրակ ձայնօղ՝ ցայսօր գնացող
միայն է։ թէ կանայք լեցին, և ոչ աւելի։
Ը, Հարան՝ ի մէջ բաղանեաց սորղուձիւ
խենդ հանդիսիւ մի՝ շրջեցուսցեն։ զի
խայտառակուի է առաջի ամենեցուն։

Թ, Յ հանդերձս փեռային՝ և 'ի ձեռ
հեղս հարսին մի լինիցի սամոյր կամ
վարշախ քիւրք՝ քիրմայիշ շալ՝ ոսկի կամ
արծաթ թաս, նալբն, քերկեզ. նաև մար
գարիտ մի գտանիցի. և և սոսկ ՝ սոսկ
թիլլն և սամ արմալը փուլլու բանած
բնաւին մի լինիցի. այլ ըն վայելչին թեբն
և արմայն խառն ը խիկի եղիցին. Ոսկ
բաղանեաց հանդերձն ամենևին բանած
մի լինի. այլ սառ՝ չբանած լինիցի.
Ի, Գոյդ՝ ՝ ՝ ձեռքն մի տարածեսցեն
'ի տեսուի եկողաց. այլ 'ի մէջ սրնտուկի
պահեսցեն, և ծածկեալ դաց տանիցին.
Ի, Կնքահայրն և կնքամայրն առնուլ բբ,
նաւին էլրեան. Ի, Յ հինային այր և
կին եօթն մարդ միայն գնասցեն, 'ի
գլուխսն շալ, և 'ի ձեռս կիւլապտան մի
գտանիցի. Ի, Յ ձանապարհին էալլը մի
չալեսցեն. Ի, Յ հարսանիսն էնկի մի
գտանիցի, և սաչը մի լինիցի. Ի, Յ փե
ռային առ հարսն իւստ խաքիանի, և 'ի
հարսէն առ փեռայն պոյուն եաղլըղի
ամենևին մի չինեսցեն և մի ուզարկեսը
ցեն. Ի, Ցուն հարսին եթէ ինչ 'ի հե
ռաւար տեղի, և 'ի փոքանաւոր ժամանա
կի, և խնդրեսցեն անկասկած տանիլ, 'ի
ցերեկի քիրաձէիմ բերիցեն.

Ի,

ԺԷ, Յ Հարս քեռեաւ և յեկեղեցին՝ ի պսակել
երթալն՝ որքան կարելի է՝ քիչ մարդ-
կամբ գնասցեն՝ և մի բազմութիւն. արք և
կանայք անպարկեշտ պէտութեամբ հանդերձ
ձոք՝ անվայելուչ լրբենի զարդարանքք
մի՛ գտանիցին։ և և կերեալ և արբեալ
անպարկեշտ գինով մարդիկ ալգիլեալ
են, և չեն արժանի մտանել՝ ի՞նչ եկե-
ղեցին։ Ի՛ր, Յ Հարսառնուլ երթալն՝ ի
տուն հարսին՝ դռնչէր ընծայ ամենևին
մի՛ տայցեն փեսային։ ԻԹ, Յ գլուխն
փեսային թել կամ էլման մի՛ գտանիցի.
միայն պսակի նարօտն եղիցի նշան փե-
սայուն. և՝ ի ձեռս թուր մի՛ առնուցու։
Ի, Յ Ճանապարհին եկեղեցական զգեստք՝
շուրջառ և շապիկ մի՛ զգեցցին. մանիւ
զարդարեալ զան՝ ՚ի խնչայ մի՛ հանիցեն։
Իա, Յ ՚Ի ուանց խոստովանութեան և հաղորդ-
դութեան կոյսն մի՛ պսակեսցի։
ԻԲ, Ժամանակ պսակելոյն զինի կէս
գիշերին լինիցի, կամ յառաւօտէ մինչև
ցժամ ճաշոյն. իսկ զինի ճաշին՝ ի կէս
աւուր կամ յերեկոյին պսակ մի՛ եղիցի, զի ծոմ պարտին գտանիլ։
ԻԳ, Յ Լուսանալ առաւօտու յերկու-
շաբթի օրն՝ զինի պսակին՝ ամ հրաւիրել
հարսնևորք գնասցեն՝ ի տեղիս իւրեանց
և

և այլ մի՛ մեռացեն 'ի տուն փեսային կամ
հարսին. զի կատարեցաւ պսակն և հար-
սանիքն։ Իսկ, Թագ վերացն՝ կատարեա-
ցէ՝ Բնին 'ի Յորեքշաբթի առաւօտուն
զինի արձակման եկեղեցոյն։ Իսկ, Ի ձեռք
պագի օրն՝ յաղջկան տունն հացկերոյթ
մեծաձախ պատրաստուիք մի՛ լինիցին։
Իսկ, Յօթնօրեայ՝ ի եկեսի երթալ 'ի տե-
սուի հարսին՝ բազմուիք և ընծայիք
քնաւին մի՛ եղիցի։ Իսկ, Յառաջին քա-
ռեկենդանի մի՛ գնացեն ընծայիք 'ի
տուն փեսային. նաև յառաջին զատկին
զաղջիկն 'ի տուն քերել՝ փեսային և
աղջկանն պօխչալքեա կամ այլ ընծայ քնա-
ւին մի՛ տացեն՝ և մի՛ առնուցուն։
Իսկ, Օրօրոց պէշկին՝ սատ՝ եղիցի. որ
ծանթի՝ սամ սրմալը թէլլի՝ կամ մարդալ
տին պատրաստուիք մի՛ ունիցին։
Իսկ, Հասարակաբար հարկադրեալք համայն
Բնատէր կանանց՝ միշտ և յամ ժամանա-
կի 'ի բաղանիսն զարդարած. հանդերձին՝
եմասին մարդարտին ոսկեսով մի՛ երթայ
ցեն, ամ ուսուր վայելուչ կերպարանաց
գնացեն. եվասծ կերակուր՝ զինի և բախի
մի՛ տարցեն։ Ո՛ այս ամ վերոյգրեալքս՝
հարկին պարտին պահել և առնել ամ ոք
յամ ժամանակի 'ի յամ հարանիս։

Իսկ

Լոկ ջրոս կարդաս յաւելեալ հարսաց
նեաց ի խրատանչիւր ասելոցն հանդերձ
ձանք և պատրաստութիւք եղիցին 'ի նեռ
քոյ կարգեալ կանոնաց, այսպէս։

Հանդերձեանք հոգաւորեաց որոշեալ 'ի չորս ասելիսն։

Առաջ գիսոյի։

Այշանն՝ վաթսուն բուպիկ դնիցեն 'ի մէջ արծաթ տուլի, և ծածկեսցեն միով էջվրեիւ, և այնպէս տացեն։ Բաղանեաց ստակն՝ յիսուն ղրշ եղիցի։ Ռազակն բոլոր՝ երկու հազար հինգ հարիւր ղրշի երկու կամ երեք կտոր, զի՛նչ և կամիցին։ Աբրակուրն՝ տասնեւերկու սակ պատրաստեսցեն։ Բոզքն՝ երկու հարիւր ղրշի լինիցի զի՛նչ և կամիցին, միայն թէ՝ շալ մի՛ լինիցի։ Արեստեսէ՝ երեք հարիւր ղրշի մատանի կամ ծաղիկ տացէ։

Առ վերոյ գիսոյի։

Այշանն՝ քառասուն բուպիկ 'ի մէջ փոքր արծաթ տուլի, և մի էջվրեի դնիցեն և տացեն։ Բաղանեաց ստակն՝ երեսուն ղրշ ուղարկեսցէ։ Ռազակն բոլոր՝ հազար երկու հարիւր յիսուն ղրշի՝ երկու կամ երեք կտոր լան լինիցի։ Աբրակուրն՝

ուրթն տեսակ արատայ։ Ռօղքն՝ հարիւր
քսան ղեշի եղեցի։ Երեսուն՝ հարիւր
յիսուն ղեշի տայցէ։

Ա՝ սաղիին էոնայ փէսայէ։

Ղշանն՝ քսան լուսպիէ միսալ էէվրէիւ ու
զարկէսցէ։ Բաղանեաց ստակն՝ քսան ղեշ
տացէ։ Ռոզակն բոլոր՝ հինգ հարիւր ղեշ
լինցի։ Կէրակուրն՝ վեց տեսակ հոգատացէ։
Ռօղքն՝ վաթսուն ղեշի։ Երեսաեսէ
տասն լուսպիէ տացէ։

Երիրորդ էոնու փէսայէ։

Ղշանն՝ տասն լուսպիէ դնիցէ 'ի մէջ աղ
պիւրիւնճիւկի կամ տէստիմէլի, և ու
զարկէսցէ։ Բաղանեաց ստակն՝ տասն ղեշ
տացէ։ Ռոզակն բոլոր՝ երկու հարիւր
յիսուն ղեշի արատայ։ Կէրակուրն՝ չորս
տեսակ լինիցի։ Ռօղքն՝ երեսուն ղեշի
եղեցի։ Երեսաեսէ մէկ զէլմահչուզ
ասկի տացէ։

Լ՝ ուցայ հոբսին։

Ղանդերաք և բոլոր ճէ հէգն՝ երեք հա
զար ղեշի եղեցի։ Պօխճալին՝ երեք հատ
տացէ, փիւտային՝ հօրն՝ և կնքահօրն։ իսկ
պօխչալրին այսչափ է։ էէվրէ՝ շապկի՝ վար
տիք և կապն։ զայս չորսն'ի մէջ սանտալի
եղեալ, և այլ աւելի բան մի՛ լինիցի։

Կերակուրն՝ տասներ կոս տեսակ հոգաց
ցեն։ Յ ձեռք պագի օրն՝ երեք հարիւր
ղրշի մատանի կամ սահաթ տայցէ։

Լ. Վսաս հոբսին։

Յանդերձք և ճէհեզք բոլորն՝ երկու
հազար ղրշի եղիցի։ Պօխճալքին՝ միայն
երեք, ոչ՝ ի մերն գրեցաս։ Կերակուրն՝
ութն տեսակ։ Յ ձեռքպագի օրն՝ հար
իւր յիսուն ղրշի սահաթ, մատանի,
կամ տիվիթ։

Լ. Սալին էֆենդ հոբսին։

Յանդերձք և ճէհեզք բոլորն՝ հինգ հա
րիւր ղրշի լինիցի։ Պօխճալքն՝ մէկ հաս
միայն փեսային։ իսկ կնքահօրն մի շապիկ
և մի էվրէ տացէ՝ և ոչ այլ ինչ։ Կերա
կուրն՝ վեց տեսակ պատրաստեսցի։ Յ
ձեռքպագի օրն՝ յիսուն ղրշի ընծայ մի
այն փեսային։

Աբդուլլա էֆենդի հոբսին։

Յանդերձք և ճէհեզք բոլորն՝ երկու
հարիւր յիսուն ղրշի եղիցի։ Փեսային
միայն շապիկ և մէկ էվրէ՝ ի մէջ սանտա
լի եղեալ ուղարկեսցէ։ իսկ կնքահօրն
մէկ էվրէ տացէ։ Կերակուրն՝ չորս տե
սակ հոգասցէ։ Յ ձեռքպագի օրն՝ մէկ
էվրէ դիցէ՝ ի ծոց փեսային։

Ամա

Ա՛պաքէն՝ առ՝ի հաստատուն՝ ամ կանոնացս նախ հարկիւ՛ պատուի՛ իրեմք և հրամայեմք համայն Քահանայիցդ , զի այսուհետև դուք Քահանայքդ՝ ամ հարսանեաց տէր անձանց զաստիճանն՝ զկարգն և զկարողութիւն ըստ ժամանակին ստուգեալ իմացէք յիւրեանց արհեստակից էսնաքի գլխաւոր և հաւատարիմ անձանց . և ապա գնացեալ՝ի առանն՝ աչօք ձեր ոլով տեսէք մի ըստ միոջէ , թէ ամ պատրաստուելիք նորին իցեն ըստ իւրեանց աստիճանի և կարգի՝ համաձայն վերոյգրեալ կանոնաց . և թէ խոստանայ վերոյգրեալ յանձնառական բարեկարգութեան անպակաս պահել և զհրաժարական անկարգութիւն չառնել . այնուհետև եկեալ՝ի Պորիրգարանս մեր՝ ճշմարիտ վկայութիւն ծանուցէք զպահպանութիւն պատուիրանացս և զկատարումն կանոնացս . և այնպէս զհրաման հարսանեաց նորին, գնացեալ օրինաւք պատկերեցէք .

Եւ թէ ոք զնոսարհուն սիրեսցէ , և զպատրաստուելի հարսանեաց իւրոց՝ քան զիւր կարողութիւն ստորին կարգաւ արասցէ . ի՛ էլայն՝ էվատի կարգաւ արասցէ, կամ թէ էվատն՝ էտնայի կարգաւ արասցէ . այնպէսի խոհեմմարդն՝ առաւելագոյն

վե

վելի՛ և պատուհելի՛ է յամենից։ Եւ մի՛ոք
բռնադատեսցէ զկարողուն ունողն՝ թէ
հարկիւ պարտ է ընքոյդ ստիճանի և կա-
րողութեամբ կարգի կանոնին համաձայն առ-
նել, և մի՛ ստորին կարգաւ։ Քանզի այս
կանոնք սահմանեցան վասն կարողութիւն
ունողաց, զի մի՛ յիւրեանց ճշմարտութ
կարողութին վստահացեալ՝ աւելի քան
զկարգադրեալ կանոնքս բան ինչ արաս-
ցեն։ բայց խոնարհաբար առնելն՝ աղա-
տաբար ամենեցուն խոհեմութեն յանձ-
նեալ է։ Իսկ կարողութի չունող աղքատք՝
ուրքան կարեն, այնքան հոգացեն։ Եւ
մի՛ոք ստիպեսցէ զաղքատսն, թէ ամ
հարանիք հարկիւ պարտին լինել կամ
առնել ընդ միոյ կարգի վերոյգրեալ կանո-
նաց։ Քանզի հարանեաց և պտակի օրի-
նաւոր հաստատութին է ուղիղ հաճութի
և հաւանութիւնն երկուց կողմանց ընդ
միմեանս։ միայն թէ միասին պիտոյ է
ունել զհարան պահելոյ կարողութի, և
հարսին առ այն յօժար հնազանդութի։
այսքան թէ յայանի լիցին, և ամուսնա-
նալ կամեսցին, թէ տան և թէ չտան
ինչ՝ օրինօք պատկեսցին։
Բայց ո՛վ ոք զանցանիցէ զչափ կանո-
նաց, և քան զինքն բարձրագոյն աս-

տի

ոչնչանի պատրաստութիւն տեսցէ. որով
խոխտել՝ խոչիանել և աւերել կամեցի
զայս ամ հասարակաց օգտութեան բարե-
կարգութիւնս. և կամ թէ խարդախութիւն
ՀԱՀանայն իւր խաբեսցէ. այնպէս ինչ հա-
մայն աղգիս բարեկարգութեան քակտիչ փա-
սիչ և ջարեաց պատճառ է. աղգովին վը-
րէժխնդիր եմք նմա. այնպիսւոյն հարա-
նեաց հրաման մի՛ եղիցի. ՀԱՀանայ ոք
՝ի տուն նորին մի՛ գնասցէ, և մի՛ բնա-
պակեսցէ. այնպիսի անհնազանդ անձին
պատրաստ եմք Լ. Գ. բարկան Պերսթին
մերոյ բարձու իշխանութեամբ զմարմնաւոր
պատիժ պատուհասն հատուցանել, և հո-
գևորական իշխանութեամբ նզովս իրաւա-
ցիս՝ և անէծս արժանահատոյցս տալ, և
ծանր բանադրանօք դատապարտել. զոր
պիսիս հեռի՛ արասցէ Լ. Ճ ՝ի ձէնջ.
Այլ թէ ծխատէր ՀԱՀանայն իմասցի
և տեսցէ զպատրաստութիւն ընդդէմ կանոն-
նացս եղեալ, և երեսապաշտութիւն ցուցեալ
աչառանօք վարեսցի, և խորամանկութեամբ
ոչ ծանուսցէ ճշմարտապէս. այլ սուտ
վկայութեամբ հրաման առեալ՝ պատկեսցէ
զչափ անձին չճանաչողն, և զաստիճան
իւր չպահողն՝ և զսահմանքս զանցանողն.
այնպիսի ճշմարիտ չիսօսող քէնէն ոչ-

ոչ

ըեսցի՝ 'ի քաղաքէս և յեկեղեցւոյն։
զբկեսցի յամ Քրիստիանն հասից և յմ
բաւանց։ և բոլոր ժողովուրդ նորին՝
'ի կողմանէ Թուրքն տիրեսցի։ և ան
հաղորդ մեռցի յամ արդեանց իւրոց։
Ուրեմն սիրելի՛ և օրհնեալ որդեակք իմ
'ի Քրիստոս, որովհետև համակամ միմ
անց երաշխաւորութիւն դաշնադրեալ խուս
տացայք և յանձնառիք զայս ամ սիրով
և յօժարութիւն առնել՝ զյանձնառականն
կատարել, և 'ի հրաժարելեացն հեռա
նալ, և մինչև ցյետին նշանախեցն պայ
մանագրութեանն ձեր չանցանել, և քակտելոյ
պատճառ երևողին միաբան վրեժխնդ
դիր լինել զոր և այսմ ուխտադրութեանս հա
մազգային բազմակնիք մահարն ձեր պա
հեալ ունիմք առ մեզ։ մեք ևս հայրա
կան խնամօք վերակացու եմք այսմ ամի։
Նախապէս հարկիւ պատուիրեմք պատ
ուելի Քահանայիցդ՝ աչալուրջ զգու
շութեամբ անձանձիր վերակացութիւն
արարէք, և մանրախոյզ ստուգեցէք միշ
միոջէ 'ի ներկայութեանէ մտերիմ մարդ
կանց։ այնպէս՝ զի մի և դուք յանցաւոր
երևիսջիք։ և որ ոչ լուիցէ՝ և ոչ հնա
զանդել կամեսցի, զայնպիսին մեզ ծա
նուցէք, զի դուք անպարտ գտանիջիք։

Իսկ առ հասարակ օրհնեալ ժողովրդա-
կանաց մեծաց և փոքրուց՝ զերապատիւ
Ներսիսանապետաց՝ ազնիւ Ներսիսանաց՝ յարգի
և երևելի անձանց ամենից ՅԾային սի-
րով հարկադրեմք, հաստատուն և ան-
քակտելի պահեցէք զեղբայրսիրութիւն
դաշնադրութիւս ձեր. ոչ միայն բանիւ,
այլև գործովք փութացէք կատարել.
այնպես զի իւրաքանչիւր ոք՝ ի ձենջ ընկե-
րին հաճոյ լեցի՝ ի բարիս՝ վասն շինութեան
(Տ-օմ. ԺԵ. 2). Ոչ միայն զյատուկ փառս
և զպատիւ խնդրեցէք, այլև զբաղմաց.
սիրով ընկերին խնամ տարեալ՝ յաջողու-
թիւն նմա ցուցէք, լաւութիւ և դիւ-
րութիւն օգնեցէք. զի մի դուցէ ազատուի
և ընդարձակուին ձեր՝ յամօթ արասցէ
զչքաւորսն, և քակտումն կործանումն
լեցի տկարաց. Ապ-ստոսիս խմաստուն
վարեալ ըստ արտաքինսն հանդի՛ստ լիջիք
՝ի կառավարութի ԾԾապահ տանց և ընտա-
նեաց ձերոց. ապահով լիջիք՝ ի պահպա-
նութի ԾԾապարգև ապրանաց ձերոց. զի
և Ա՛Ն խաղաղութիւն և սիրոյ հաճեսցի՝ ի
միաբանութիւս ձեր. բերկրեսցի՝ ի բարեաց
կենցաղավարութիւս ձեր. խնդասցէ՝ ի պար-
կեշտ վարս ձեր. հանդիցէ՝ ի խնարհ հե-
զութիւս ձեր, զամ՝ ես յո՛ հանդեայց, եթե

ոչ՝ ի հեզս և՝ ի խոնարհս (Եսայ. կզ. 2)։
Եւ Հոգին Աբ՝ որ լցուցիչն է ամ բա-
բուեց՝ կատարեսցէ՝ ի ձեզ զմիաբանու-
թեան կամս ձեր ըստ միմեանս՝ զՀշմարիտ
նշանն քրիստոնէութեան, ըստ՝ յայսմ գիտաս-
ցեն ամենեքեան, եթէ իմ աշակերտք էք,
եթէ սիրիցէք զմիմեանս (յովհ. ժգ. 35)։
որով ունիջիք զանմանութիւն և ըստ Յ
միաւորութեան։ զի Յ սէր է։ և որ կայ՝ ի
սէրն՝ բնակեալ է յՅ, և Յ՝ ի նմա բը-
նակէ (ա. յովհ. դ. 16)։ Որովք օր ըստ օրէ
զօրացեալ եղէք ազգ ընտիր՝ ժողովուրդ
ուխտական, և միաբանութեամբ՝ ի մի բերան
փառաւորս առնիցէք զՅ։
Տ Նորհք Տեառն մերոյ Յի՝ Քրի պահեսցէ զձեզ յամ էարէ, և հաստատեսցէ յաս-
ջիւրի՝ յարդարութի՝ և՝ ի խոհեմութի, և
յամ յանձահաճոյ առաքինութիւն։ ամէն։

Սահմանեցաւ կանոնի Պոնդիոն յամի Տեառն՝ 1811
և՝ ի Թուականութեան Հայոց՝ ռմկ, յաղագս 7։
՝ի Պարիզ քաղաքն ամ Հայոց,
Ընդ հոգանեաւ ապ Յանծին մայր Աղեղեցւոյ։
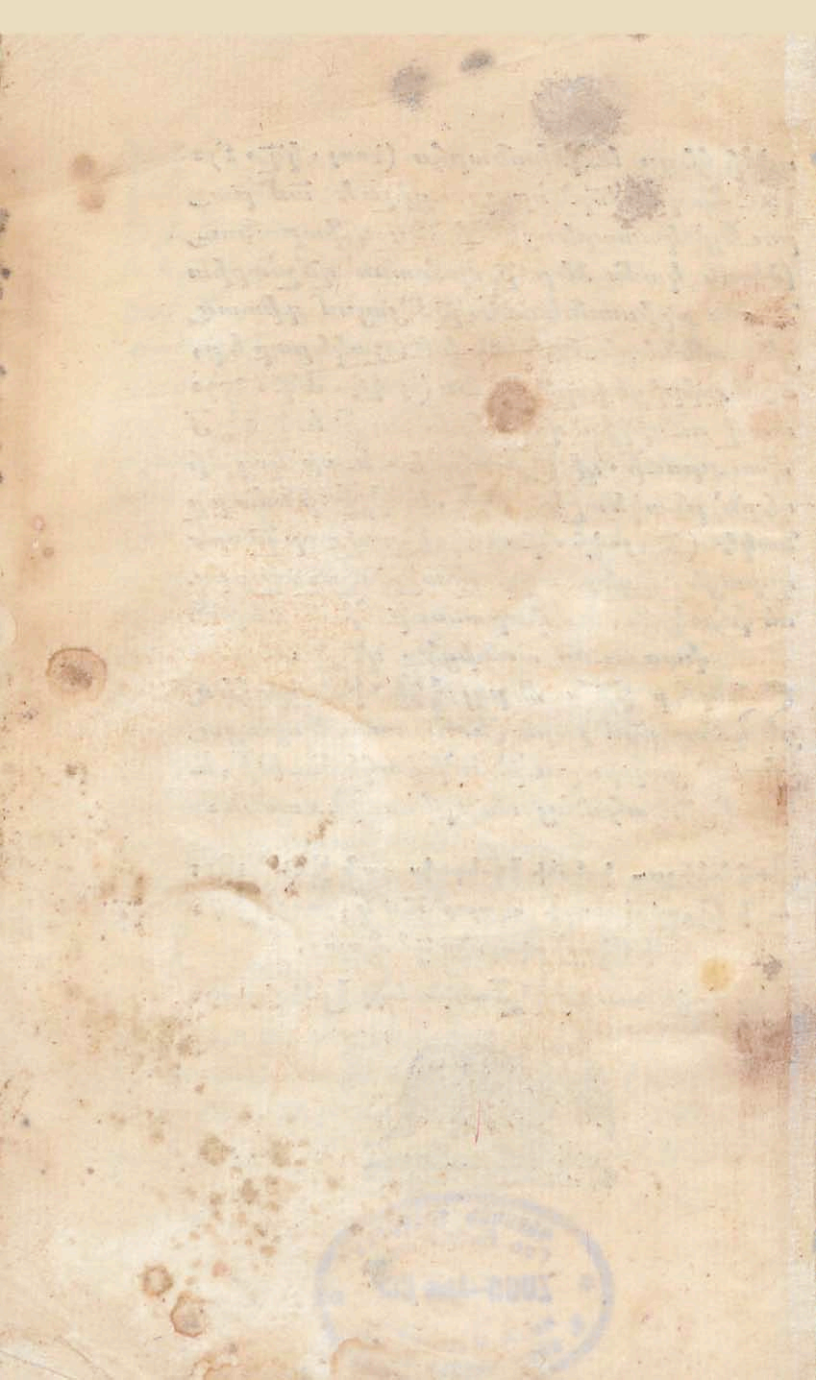
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Արմ. ССР
Ա. Հայ, Ա. Մասեանի անվան